TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL **2**

Vergaderjaar 2026-2027

37 020 XXIII **Vaststelling van de begrotingsstaten van Klimaat en Groene Groei (XXIII) voor het jaar 2027**

Nr. 6 **AMENDEMENT VAN DE LEDEN GRINWIS EN KLOS**
Ontvangen 3 november 2026

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

De begrotingsstaat wordt als volgt gewijzigd:

In **artikel 31 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering** worden het verplichtingenbedrag en het uitgavenbedrag **verhoogd** met **€ 15.000** (x € 1.000).

Toelichting

Dit amendement strekt ertoe om 15 miljoen euro van de middelen die in het Klimaat- en Energiefonds zijn gereserveerd voor industriële vraagrespons reeds in 2027 beschikbaar te stellen via verhoging van het budget van de subsidieregeling flexibiliteit (Flex-E) en deze voornamelijk ten goede te laten komen voor de industrie (de XL-variant van Flex-E). Indieners beogen hiermee de aanpak van netcongestie te versnellen en verwachten dat het naar voren halen van de middelen zorgt voor miljoenen euro's aan hogere maatschappelijke baten.

Netcongestie is één van de grootste belemmeringen voor de economische ontwikkeling en verduurzaming van Nederland. Bedrijven staan op een wachtlijst voor een nieuwe of zwaardere aansluiting, waardoor investeringen in uitbreiding en verduurzaming worden uitgesteld. Door bedrijven te ondersteunen bij het flexibiliseren van hun elektriciteitsgebruik kan de bestaande netcapaciteit beter worden benut en kunnen ze bijvoorbeeld elektrificeren of uitbreiden, ook als ze geen toegang hebben tot een grotere netaansluiting.

De Flex-E is een subsidieregeling die precies dat beoogt. Middels de regeling kunnen bedrijven en instellingen subsidie krijgen voor het laten uitvoeren van een flexibiliteitsscan, het uitvoeren van een haalbaarheidsstudie en voor investeringen in flexibiliteitsmaatregelen die flexibel electriciteitsgebruik mogelijk maken. Het kabinet maakt voor 2027 ruim 33 miljoen euro en voor 2028 3,5 miljoen euro beschikbaar. Deze middelen zijn voor het grootste deel afkomstig uit het Klimaat- en Energiefonds (Industrial Demand Side Respons, oftewel iDSR). Het fonds bevat voor de komende jaren nog 163,9 miljoen euro voor iDSR.

De netwerktoets van Netbeheer Nederland stelt dat, op basis van beperkte praktijkervaring, met de bestaande Flex-e-regeling gemiddeld circa 1,2 MW aan flexibel vermogen kan worden ontsloten per € 300.000 subsidie.[1] Dat betekent dat het naar voren halen van 15 miljoen euro indicatief circa 60 MW aan aanvullende flexibiliteit eerder ontsloten zou kunnen worden. Een indicatieve berekening laat zien dat hiermee een potentiële (bruto) maatschappelijke waarde van meer dan 300 miljoen euro per jaar gemoeid kan zijn.[2] Deze maatschappelijke baten zijn met onzekerheden omgeven en op basis van een zeer grove

[1] Netbeheer Nederland – Netwerktoets voorjaarsbesluitvorming klimaat 2026, bijlage bij Kamerstuk 32813, nr. 1576.

[2] Volgens een berekening van Ecorys bedraagt de gemiddelde maatschappelijke bruto kostprijs van netcongestie 3.499 euro per MWh, als deze wordt gebaseerd op een waardering van elektriciteit op basis van de bruto toegevoegde waarde die ermee wordt

berekening en kunnen ook uiteraard lager uitvallen. Ze illustreren echter wel dat dat de maatschappelijke baten van een eerdere inzet van de middelen aanzienlijk kunnen zijn.

Indieners achten het, gezien de hoge maatschappelijke kosten van netcongestie, wenselijk om 15 miljoen euro uit het gereserveerde bedrag voor iDSR alvast over te hevelen naar de departementale begroting voor 2027 voor Flex-E XL. Door de investeringen eerder mogelijk te maken, kunnen ook de maatschappelijke baten immers eerder worden gerealiseerd.

De dekking wordt gevonden door 15 miljoen euro van de voor 2028 gereserveerde middelen voor industriële vraagrespons (iDSR) in het Klimaat- en Energiefonds (beleidsartikel 4 Vroege fase opschaling) naar 2027 te verschuiven en over te hevelen naar de begroting van KGG. Daarmee blijft het totale budget voor deze maatregel ongewijzigd. Indieners achten het wenselijk om bij de besluitvorming rond de begroting van 2028 het kasritme te herzien, zodat ook voor 2028 en daarna aanzienlijke middelen voor de subsidieregeling beschikbaar zijn.

Grinwis
Klos

---

gegenereerd door bedrijven, zie: https://www.ecorys.com/app/uploads/2019/02/Maatschappelijke-kostprijs-van-netcongestie-2024.pdf Voor de berekening van de maatschappelijke waarde wordt gerekend met gemiddeld 4 uur flexibele inzet per dag, 365 euro per jaar.